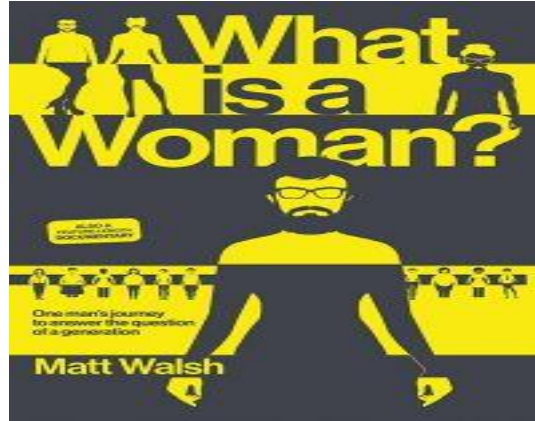

AĞUSTOS 12, 2023 İNSAN VE TOPLUM

“Gender” Kavramına Sorgulayıcı Bir Bakış

Yazar: Rukiye Koçer

Matt Walsh (Aktivist-Yazar)

Orijinal ismi ile “What Is a Woman?”, “Kadın Nedir?” belgeseli Matt Walsh tarafından hazırlanarak küresel politik dünyanın dayattıklarının içerisinde doğruyu arama çabasındadır. Walsh, belgeselde terapist, klinik psikolog, cinsiyet değiştirme cerrahı, pediatri ve daha birçok uğraştan kişilerle görüşmelerde bulunmaktadır Matt Walsh görüştüğü kişilere “kadın nedir?” sorusunu yönelterek cinsiyet nedir, nelere göre belirlenir bağlamında doğru olanı

sorgulamakta ve bunun yanında yapılan faaliyetleri konu edinmektedir. Belgesele konu olan bu faaliyetlerin hepsi birbiriyle bağlantılı ve oldukça ilgi çekicidir. Belgeseli hazırlayan Walsh; tüm görüşmelerde objektifliğini koruyarak her birini yalnızca doğruyu bulma gayretiyle ele almaya çalışmaktadır.

Belgeselin ana temasını oluşturan üç kavram bulunmaktadır. Bunlar; cinsiyet, cinsel kimlik ve toplumsal cinsiyet (*gender*) kavramlarıdır. Bu kavramlar belgeselde ve LGBT+ topluluğunda şöyle ele alınmaktadır: ***“Cinsiyet, kişinin biyolojik olarak ait olduğu özelliktir. Cinsel kimlik, kişinin kendisini ait hissettiği kimliktir. Toplumsal cinsiyet ise kişinin atanmış cinsiyetine bağlı olarak çevrenin büyüttüğü cinsiyettir.”***

LGBT+ topluluğunun üyeleri ise kişilere doğuştan biyolojik özelliklerine göre cinsiyet ataması yapıldığı ve toplumunda kişiye atanan cinsiyete göre, kıyafetlerden oyunlara hayat sorumluluklarından cinsiyetin verdiği rollere kadar şekil verdiğini ve bu doğrultuda büyüttüğünü fakat bunların ötesinde kişiler hangi bedende olursa olsunlar kendilerini nasıl ifade ediyorsa hangi cinsiyete ait hissediyorlarsa cinsel kimliklerini bu cinsiyete göre tanımlayabileceği ve bundan hareketle dış görünüşlerini, ilgilerini belirleyebilecekleri ve hatta isterlerse cinsiyet değiştirme ameliyatı ile biyolojik özelliklerini de değiştirebilecekleri görüşündedirler. Bunun sonucunda kişilerin toplumsal cinsiyeti de buna göre şekillenebilir ve diğerlerinin kişiye bu konuda hiçbir yaptırımını olmadan kabullenmeleri gerektiğini savunmaktadırlar. Bütün bu kurulan sistemsel yapı, kişilerin hayatından doğal bir süreç olarak “cinsel kimlik gelişimi” olarak bahsedilmektedir.

Matt Walsh’ın belgeselinin ana temasını oluşturan bu yapı sorgulanırken birçok konu ele alınmaktadır. ***Kişilerin hayatlarında kendilerini tanımladıklarının bir sınırı var mı ve bu sınır neye göre belirlenmektedir? Tanımlandırmanın getirdiği yaşam tarzından kim ne derece etkilenmektedir? Bunun çocuklara etkisi nedir, meselenin kökeni nedir*** gibi belirli konular ele alınmaktadır.

Belgeselde de sıkça vurgulandığı özellikleriyle dünyayı kasıp kavuran ve çoğu toplumda yavaş yavaş kendini hissettiren, küresel siyasi lobi tarafından desteklenen, birçok şirket için ciddi kazanç kaynağı olan ve güncel tanımlamalarının bilimsel bir dayanağı olmayan bu oluşumun nereden geldiği hakkındaki kökenine bakılacak olduğunda, belgeselde iki önemli isimden bahsedilmektedir: Alfred Kinsey ve John Money.

Alfred Kinsey’in LGBT+ oluşumuna en büyük katkısı, dini değerlerden uzak bir cinsellik anlayışı idi. Çünkü Kinsey ateist birisi olduğundan dolayı cinsellik anlayışını herhangi bir

dayanağa ve dini değerlere bağlı kalmadan göstermekteydi. Kinsey, kişilerin doğumdan ölüme kadar seksüel varlıklar olduğunu ve yaştan bağımsız olarak kişinin bu varlık amacı doğrultusunda hareket ettiği sürece mutluluğu yakalayabildiğini çalışmalarında göstermektedir. Fakat söz konusu çalışmaların belirli bir süre sonra sahte çalışmalara dayanılarak hazırlandığı ortaya konmuştur.

İnsanlar/Kişiler doğumdan ölüme kadar seksüel varlıklardır ve yaştan bağımsız olarak kişinin bu varlık amacı doğrultusunda hareket ettiği sürece mutluluğu yakalayabilir. - Alfred Kinsey

John Money (1921-2006) Psikolog Yazar

Money'in deney ikizleri

John Money ise cinsiyet ideolojisinin temelini atmıştır. *Cinsiyet kimliği* ve *Cinsiyet rolleri* terimleri Money'e aittir. Money'nin en önemli katkısı ise her insanın doğduğunda nötr cinsiyetli olduğunu ve kişilerin cinsiyetlerinin büyümeleri esnasında çevrenin belirlediğini öne sürmesidir. Money, teorisini ispatlamak için ikiz erkek çocuk deneyini gerçekleştirerek birisini erkek diğerini ise kız olarak yetiştireceğini ispatlamaya çalıştı ve ikizlerden birisi tam olarak bir kız gibi yetiştirildi. Bu deney süresince cinsel istismarlar da yaşandı. Deney sonunda kız olarak yetiştirilmeye çalışılan çocuk, kız cinsiyetini benimseyemeyerek tekrar erkek cinsiyetine döndü. Sonuç olarak bu deney ikizlerden her ikisinde de travmalar bırakarak genç yaşta ölüme sürükledi. Kinsey ve Money'nin çalışmaları günümüz toplumsal cinsiyet ideolojisinin temellerini oluşturdu.

Her insanın doğduğunda nötr cinsiyetli doğar ve kişilerin cinsiyetleri büyümeleri esnasında çevrelerindeki etmenler belirler. – John Money

Alfred Kinsey'in herhangi bir dayanak olmadan gösterdiği cinsellik anlayışı LGBT+ oluşumunun zemsiz temeli ile fazlasıyla benzemektedir. Erkek ya da kadın cinsiyetindeki birey cinsel kimlik adı altında karşı cinsiyet özelliklerini benimsediğinde belgeseldeki gibi çıplak bir adam sokaklarda teşhircilik yaptığında ya da ilkokul çocukları kedi olduklarını

söylediklerinde ve kedi taklidi yaptıklarında bunların aslen o olmadıklarını söylemek için belirli bir tanıma ve dayanağa ihtiyaç vardır. LGBT+ oluşumuna göre bunların doğru ya da yanlış olduğunu ispatlayacak bir ahlaki, siyasi zemin yoktur. Bunları yalnızca özgürlük adı altında yapmaktadırlar ve özgürlüğün de sınırını çizen herhangi dini veya ahlaki bir zeminleri yoktur. Dayanaksız ve sınırsız bir zeminde kişiler istedikleri her şeyi yalnızca meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar.

Belgesel boyunca Walsh’ın insanlara sorduğu ve tanımlanmasını istediği “kadın nedir?” sorusunun amacı aslında kimin neye dayanarak cinsiyet belirlediği ve cinsel kimlik adı altında karşı cinsin özelliklerini benimseyerek kendini neye göre tanımladıklarını sorgulamaktır. Belgeselde Walsh’ın sorduğu, cinsiyetin nelere göre belirlendiği sorularına yetkililerin vermiş olduğu “kişilerin kendisine ve çevresine yönelik tutumları, biyolojik özelliklerin aksine kendisinde hangi cinsiyet özelliklerin eğilimini daha fazla hissetmesi, kendini kadın/erkek şeklinde ifade ediyorsa cinsiyeti veya cinsiyetin belirlendiği tanımlar bunlardır” gibi cevaplar aslında ortak bir tanımın bulunmadığını, ortada bir tanım eksikliğinin olduğunu göstermektedir.

LGBT+ oluşumunun da sıklıkla tekrarladığı başka bir cümle olarak cinsiyetin “akışkan” olduğu meselesi ve tanımların fazlalığından da anlaşıldığı ya da herkese göre bir anlam ifade ettiğini ortak bir hakikate varılmadığını göstermektedir. Bu şekilde olaya bilimsel olarak da yaklaşamamaktadır çünkü somut bir veri için tanımların belirlenmesinde bir ölçüt bulunamamaktadır. Bundan hareketle “normal” belirlenmemektedir. Sonuç olarak gerçekliği ile hakikatini yitirildiğini ve belirsizliğini göstermektedir. Bunun LGBT+ oluşumu içerisindeki en bariz göstergesi sloganlarında da yer alan “trans kadınlar, kadındır” ifadesidir. Kendisini kadın/erkek olarak tanımlayan her cismi her canlıyı kadın/erkek olarak kabul etmek bunun bir özeti niteliğindedir. Biyolojik özelliklere bakılmaksızın kişinin beyanı geçerlidir. Bu kişilerin ve toplumun tanımındaki ayrışma toplumların sosyolojik, ahlaki ve psikolojik açıdan zeminsizliğini beraberinde getirmektedir.

Oluşum kişilerin kendi tanımları ve farklı gerçeklik anlayışları barındırıyor olması itibariyle aynı zamanda postmodernizmin de önemli göstergelerinden bir tanesidir. Bunların aksine tanımlar ve tanımların yansıttığı gerçeklik tektir. Örneğin kadın cinsinde birisinin kendisini erkek olarak tanımlaması ve bunun üzerine çevrenin bu tanımı esas alması üzerine belgeselde Walsh, şundan bahsetmektedir: “Biz her beyanı sorgulamadan esas alacaksa kendisini kurt olarak tanımlayan birisini de mi kabul etmemiz gerekir? Ona nasıl davranacağız? Onun bu tanımını mı esas almamız gerekir?”

Biyolojik özelliklere bakılmaksızın kişinin beyanı geçerlidir. Bu kişilerin ve toplumun tanımındaki ayrışma toplumların sosyolojik, ahlaki ve psikolojik açıdan zeminsizliğini beraberinde getirmektedir.

LGBT+ oluşumunun biyolojik cinsiyetine uyum sağlamayarak cinsel kimlik kavramı adı altında farklı bir cinsiyeti benimseyen kişilere verdiği transeksüel ifadesi iki çeşide ayrılmaktadır: Kişi biyolojik özellikleri ile beraber karşı cinsin özelliklerini benimseyebilir. Yaşantısını buna göre kurgulaması ya da biyolojik özelliklerini benimsemeyerek bunun kendisini ait hissettiği cinsiyet ile arada uyum olmazsa cinsiyet disforisinin ortaya çıkması ve cinsiyet değiştirme ameliyatı ile hissettiği, kendini tanımladığı cinsiyete göre biyolojik özelliklerini de değiştirmesidir. ABD’de ve Avrupa toplumlarında oldukça yaygın olan cinsiyet değiştirme ameliyatı, hormonlarla desteklenen ve vücut bütünlüğünü değiştiren bir ameliyattır.

Belgeselde Walsh’ın cinsiyet değiştirme ameliyatı geçiren bir yetişkinle yaptığı röportajda kişi; ameliyat ile gerçek bir cinsiyet değiştirmenin mümkün olmadığını, bundan pişman olduğunu belirtmektedir. Kişi, bu mesele ile mücadele için *Trevoices* isimli dernek kurmuştur. Belgeselde ameliyat sonrasında bireylerin yedi ila on yıl arasında intihara en meyilli olan dönemleri olduğu belirtilmektedir. Bunun dışında yapılan bir diğer çalışmada ise LGBT+ oluşumunu en çok benimseyen ülkeler arasında olan İsveç’te cinsiyet değiştirme ameliyatı geçiren kişilerin oranı; genel nüfusta intihar edenlerin oranından 19 kat daha fazla olduğu saptanmıştır (1).

Bu sonuçtan cinsiyet disforisi adı altında insanlara servis edilen sorunun çözümü cinsiyet değiştirme ameliyatı olmadığı çıkarılabilir. Cinsiyet değiştirme ameliyatı yalnızca yetişkinlere değil, çocuklara da yapılan bir ameliyattır. Belgeselde Walsh’ın pediatri uzmanı ile yaptığı röportajda pediatrist, bir çocuğun kendisini farklı bir cinsiyette tanımlaması sonucu farklı bir cinsiyete geçme çabaları hakkında ***çocukların erken yaşlarda cinsiyetlerinin farkına vardığını ve atanan cinsiyetleri ile cinsel kimliklerinin uyumlu olduğunu anlayıp anlayamayacağını savunmaktadır.***

Pediatrist, tedavi kararının bizzat doktor ve çocukla beraber cinsiyet ile cinsel kimlik üzerine konuşularak verildiğinden bahsetmektedir. Burada bilimselliğe dayanılarak yapılanın aksine bilim, çocukların o yaşlarda muhakeme yeteneklerinin henüz gelişmediğinden bahsetmektedir. Muhakeme ve karar verme yetenekleri henüz tam olarak gelişmeyen çocuklara cinsiyet değiştirme gibi olağanüstü bir karar için tek başlarına karar verme yetkisi verilmektedir. ***Bu kadar tezat durumun üstüne tedaviye yönelik olumlu düşünmesine çaba***

sarf edilen ve henüz yaşının yetenekleri doğrultusunda üst seviye bir konuya muhatap çocuğun tedaviyi kabul etmesini “hayal gücü” olarak tanımlamak bir çeşit zulümdür. Aynı zamanda çocukların bu konuda bilgi sahibi olduğuna dayanarak yapılan bu görüşmeler Kinsey’in sahte çalışmalarını akla getirmektedir. LGBT+ savunucuları, çocuklara bu tedaviyi uygulamanın meşru bir açıklaması olarak belgeselde bahsedildiği şekilde olumlu koşullarda olmayan çocuklarla ilgilenmenin bir türü, onları uyuşturucu gibi olabilecek sorunlardan kurtarma olarak belirtmektedir. Bunun dışında cinsiyet disforisi savunucuları, böyle bir bozukluğa sahip çocuk için intiharın kaçınılmaz bir son olduğundan bahsetmektedir (2).

Karar alınıp çocukların cinsiyet uyumlama tedavileri başlatıldığında çocuklara ergenlik başlangıcından itibaren ergenlik blokerları verilerek hormon yönlendirilmesi yapılmakta ve ardından ameliyatlar gerçekleştirilmektedir. Ergenlik blokerları belgeselde kimyasal hadım ilaçları olarak tarif edilmektedir. Belgeselde LGBT+ savunucusu olan pediatrist ilaçların herhangi bir kalıcı yan etkisi olmadığını belirtse de çocuklarda bu ilacın kullanılmasının tarihi kısa süredir devam ettiği için bu konuda uzun vadeli bir çalışma bulunmamaktadır. Fakat yine de ilaçlar hakkında bu kadar net ve erken görüş bildirilmesi doğruluğu hakkında güven vermemektedir. Bunun yanında ergenlik blokerları kullanan çocuklarda kemik rahatsızlıkları, obezite, psikolojik ve zihinsel sorunların başladığı üzerine bulgular mevcuttur (3).

Aileye sorulmadan verilen bu ilaçlar ve uygulanan tedavi hakkında ailenin itirazı gibi bir durum söz konusu olduğunda aileye ciddi yaptırımlar uygulanmaktadır. Aileye bu konu hakkında danışılmamasının dayandığı noktada da doğal karşılanmaktadır. Zira, yapılan bir çalışmada 21-25 yaş arası kişilerin geçmişe yönelik algılarının sunulduğu çalışmada aileleri tarafından cinsiyet ve cinsel yönelim olarak dönüştürmeye çalışılan, bu doğrultuda çeşitli kurumlara götürülen kişilerin; aileleri tarafından cinsiyet ve cinsel yönelim olarak dönüştürülmeye çalışılmayan kişilerden depresyon, intihar düşüncesi, intihar girişimi, eğitim ve maddi kazanç sağlamayı reddetme oranlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (5).

Dünyada cinsiyet ile alakalı ameliyat gerektiren bir hastalık olarak cinsiyet gelişim bozukluğu (hermafroditizm) bulunmaktadır. Kişilerin bu hastalıkta biyolojik olarak özellikleri belli değildir. Ameliyatı ise kişinin bedeni üzerinde bir cinsiyeti belirginleştirmeye yönelik olmaktadır ve toplumlarda görülme sıklığı çok düşüktür. Bu nedenle LGBT+ oluşumunun savunduğu şekilde biyolojik cinsiyetinin belli olup bunu benimsemeyerek kişilerin kendisini yeni bir cinsiyet ile tanımlamaları ve bununla alakalı olarak ameliyat olmaları tıbbi bir rahatsızlık değil, psikolojik olarak ilgilenilmesi gereken bir durumdur. Zira cinsiyet, değişmez ve biyolojiktir. Fakat bunların aksine transseksüel terim kullanımı kaldırılmaya

çalışılarak cinsiyet disforisi yerine cinsiyet uyumsuzluğu terimi ile ruhsal bir bozukluk altında sınıflandırılmayarak ICD'nin (Hastaların Uluslararası Sınıflandırılması) 11. baskısı ile cinsel sağlıkla ilgili durumlar başlığı altında tıbbi bir durum olarak gösterilerek yerini almıştır. Bu kategoride cinsel sağlıkla ilgili diğer hastalıklar da yer almaktadır. Bununla meseleyi tıbbi olduğu ve iyileştirilmesi, müdahale edilmesi ve normalleştirilmesi gereken bir durum olarak göstermek amaçlanmaktadır. Kişilerdeki bu sorunu gidermek/iyileştirmek için de tedavi yöntemi olarak cinsiyet değiştirme ameliyatı sunulmaktadır (4).

Belgeselde transseksüel kişilerin toplumlara kabullerinde çeşitli adaletsizliklerden bahsedilmektedir. Bu kişileri erkek/kadın olarak kendilerini tanımladıkları şekilde toplumdaki cinsiyet kategorisinin çeşitli birimlerine kabul edildiğinde beraberinde sıkıntılar meydana gelmektedir. Örneğin; transseksüel kişiler erkek/kadın olarak aslında orijinal cinsiyetinde kişilerin bulunduğu kategorideki spor takımlarında yer aldığı zaman, özellikle erkek bir kişi kendisini transseksüel kadın olarak tanımladığında, yer alacağı takımda vücut yapısı itibarıyla diğer kişilerden daha kuvvetli/kuvvetsiz olmasından dolayı eşit şekilde yarışmamış olacaktır. İkinci bir örnek için; ayrı ayrı olarak iki cinse ayrılmış olan umumi özel alanlarda biyolojik cinsiyetinden farklı olarak kendisini kadın/erkek olarak tanıtan kişilerle bu alanları kullanmak diğer kişiler için mahremiyet hakkı ihlalidir. Her iki adaletsizlik ve bu meseleye bağlı olarak kişilerin toplum hayatında karşılaşılabilecekleri her adaletsizlik; her insan için eşitliğin sağlanmadığının, iki cinsiyetin de farklı kategorizasyonlara ait olduğunun ve cinsiyet bağlamında ortak tanımlamalara giremeyeceğinin kanıtıdır.

Belgeselde dikkat çeken bir diğer nokta LGBT+ oluşumunun faaliyetlerine karşı çıktığında gerek bir akademisyen gerek bir sporcu alanlarında ne kadar yetkin nitelikte olursa olsun ihraç edilebileceğinin de altı çizilmektedir. Kişiler bu şekilde bir çıkmaza sürüklenmekte ve tek doğru olarak gösterilen LGBT+ oluşumuna, cinsiyet ideolojisine hizmet eden çalışmalara destek vermeye zorlandıkları vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda belgeselde Matt Walsh'ın görüşme yaptığı kişilere dikkat edildiğinde savundukları ideolojilerine karşı argümanlar sunulduğunda tartışmaya açık olmak veya karşıt argüman üretmek yerine doğrudan "transfobik, zararlı, kötü niyetli" gibi etiket ve ithamlarla karşılık verilerek konuşma bitirilmeye çalışılmaktadır.

LGBT+ oluşumunun özellikle dayandığı kavramsal arka planı, cinsiyet değiştirme ameliyatlarını ve çocuklar üzerindeki faaliyetlerini ele alan belgesel, oluşumun devam eden süreçte göstereceği faaliyetler hakkında da izleyicilerde sorgulanması ve ilgilenilmesi gereken bir merak uyandırmaktadır. ***Bu merak, her insan için çeşitli alanlardan incelemeye***

açık olsa da dünyaya dayatmacı bir anlayışla yayılarak meşrulaşmaya çalışan, bilimsel verilere ve inanç değerlerine aykırı şekilde hareket eden bu oluşuma ve sınır tanımayan faaliyetlerine karşı daima karşıt bir pozisyon alarak taviz vermemek konuya ilgi duyan, aile ve toplum için endişelenen herkes için önemli bir adımdır.

Kaynakça

Dhejne, C, et.al. “Long-Term Follow-Up of Transsexual Persons Undergoing Sex Reassignment Surgery: Cohort Study in Sweden.” *Plos One*, 2011.

Doyle, C. “*Psikoterapi Savaşı*” Ayık Kitap, 2022.

Hruz PW, Mayer LS and McHugh PR. “Growing Pains: Problems with Puberty Suppression in Treating Gender Dysphoria”. *The New Atlantis*, 2017.

Raskin, Jonathan. “What’s New in the International Classification of Diseases? When it comes to mental disorders, a lot has changed in the new ICD-11.” *Psychology Today*, 2018.

Ryan, C., Toomey, R.B., Diaz, R.M., & Russell, S.T. “Parent Initiated Sexual Orientation Change Efforts with LGBT Adolescents: Implications for Young Adult Mental Health and Adjustment” *Journal of Homosexuality*, 2018.

Rukiye Koçer

1999 yılı İstanbul doğumlu. Sabahattin Zaim Üniversitesi Psikoloji bölümü öğrencisi. İLEM’de kademe öğrencisi.

AĞUSTOS 12, 2023 İNSAN VE TOPLUM

“Gender” Kavramına Sorgulayıcı Bir Bakış

Yazar: Rukiye Koçer